
Uzdolnienia i wybitności jako problem kultury i wychowania w "The Year Book of Education 1961"

Przegląd Socjologiczny / Sociological Review 16/1, 165-166

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

TELEWIZJA, RADIO I FILM JAKO TEMAT PRAC DOKTORSKICH
W USA

Dwumiesięcznik „Audio-Visual Communication Review” (July—August 1961) zawiera artykuł J. Molstada pt. *Doctoral Dissertations in Audiovisual Education*. Autor podaje wykaz prac doktorskich wykonanych na uniwersytetach amerykańskich w zakresie badań nad telewizją, radiem i filmem w czasie wrzesień 1958 — wrzesień 1960. Ogółem wykonano w tym okresie 102 prace doktorskie na temat radia, telewizji i filmu. Największa ilość tych prac — 42 prace — ma za temat treść audycji — strukturę treści, historię programów, ocenę; 31 prac dotyczy różnych zagadnień recepcji radia, telewizji i filmu oraz oddziaływania; tematem 11 prac jest zastosowanie radia i telewizji oraz filmu do kształcenia nauczycieli; 10 prac zajmuje się strukturą administracyjną i organizacją kształcenia przy pomocy radia, telewizji i filmu; 8 — nawykami odbiorców w korzystaniu z radia, telewizji i filmu oraz metodami badań. Podobne zestawienia prac doktorskich podawało to czasopismo w latach poprzednich (1956, 1958, 1959); ogółem wszystkie te zestawienia wraz z podanymi już 102 pracami zawierają 762 prace doktorskie w zakresie zagadnień radia, telewizji i filmu. Według autora artykułu największa liczba prac doktorskich (30%) dotyczy różnych aspektów roli telewizji w nauczaniu; następnie 20% — nau czającego wykorzystania filmu.

Spośród wykonanych prac doktorskich znikoma część została opublikowana. W związku z tym autor zwraca uwagę na bardzo trudny dostęp do nich, gdyż większość uczelni, w których były te prace wykonywane, nie wypożycza ich w drodze międzybibliotecznej. W związku z tym poza korzystaniem na miejscu w uczelni, w której zostały wykonane, pozostaje zamówienie mikrofilmu, co kosztuje 1¼ centa od strony.

Dwumiesięcznik „Audio-Visual Communication Review” jest wydawany przez Department of Audio-Visual Instruction of the National Education Association w Waszyngtonie. Wymieniony Department of Audio-Visual Instruction (Wydział Studiów Wizualnego Nauczania) of the National Education Association (Krajowego Towarzystwa Pedagogicznego) jest głównym źródłem ogólnokrajowej informacji w zakresie badań nad zastosowaniem radia, telewizji i filmu do nauczania.

UZDOLNIENIA I WYBITNOŚCI JAKO PROBLEM KULTURY I WYCHOWANIA
W „THE YEAR BOOK OF EDUCATION 1961”

„The Year Book of Education”, wydawany corocznie łącznie przez The University of London Institute of Education i Teachers College, Columbia University, New York, rocznik 1961, poświęcony jest problemowi uzdolnień i wybitności. Część pierwsza ma za temat pojmowanie wybitności w różnych kulturach i różnych epokach. Na tę część składa się 12 rozdziałów, każdy przez innego autora, z różnych krajów. Tematem części drugiej, składającej się z 18 rozdziałów, są problemy wykrywania i kształcenia uzdolnień w różnych krajach. Część trzecia składająca się z 13 rozdziałów poświęcona jest różnym zagadnieniom szczegółowym. Wśród autorów poszczególnych rozdziałów reprezentowane są następujące kraje: Holandia, Związek Południowej Afryki, Chiny, India, Anglia, USA, Portugalia, Jugosławia, Nowa Zelandia, Australia, Belgia, Kanada, Francja, Włochy, Japonia, Pakistan, Polska, Szwajcaria, Egipt, ZRA. Prof. dr Suchodolski, reprezentujący w tym roczniku Polskę, jest autorem rozdziału pt. *Dziecko uzdolnione w Polsce*.

Rocznik redagowany jest wspólnie przez dwóch redaktorów naczelnych, jednego z USA, drugiego z Anglii. Amerykańskim redaktorem jest George Z. F. Bereday, Prof. of Comparative Education, Columbia University, New York; angielskim — Joseph A. Lauwerys, Prof. of Comparative Education in the University of London. Profesor G. Z. F. Bereday urodził się w Polsce i szkołę średnią kończył w Polsce przed wojną.

Poprzedni tom „The Year Book of Education” (1960) miał za temat *Communication Media and the School* (Środki masowego oddziaływania a szkoła). Tom obejmuje różne aspekty społeczno-kulturowe i pedagogiczne telewizji, radia i filmu w różnych krajach. Spoza Europy i Ameryki występują w tomie: India, Japonia, Ghana, Kenia, Nowa Zelandia, Kolumbia. Z Polski pisze prof. B. Suchodolski na temat *Wychowawcza tradycja i masowe środki w Polsce*.

ZAGADNIENIA AFRYKI NA UNIWERSYTETACH AMERYKAŃSKICH

Mobilizacja zainteresowań dla Afryki należy do charakterystycznych znamion pierwszego niespokojnego roku władzy prezydenta J. F. Kennedy'ego. Znajduje ona wyraz zarówno w dziedzinie politycznej i ekonomicznej, jak w zakresie kultury i nauki. W październiku 1961 r. obradowali w Nowym Jorku amerykańscy afrykańści, a nieco później w Bostonie Amerykański Komitet Krajowy UNESCO, który na swej dorocznej konferencji (przy udziale około 3000 osób) omawiał temat: *Stany Zjednoczone i Afryka*. Przy tej okazji uczestnik tej konferencji Ernest Milcen, redaktor wychodzącego w Dakarze tygodnika „L'Afrique Nouvelle” (10 stycznia 1962 r.) przedstawia rozwój ośrodków afrykanistycznych na uniwersytetach amerykańskich. Na tej relacji opieramy się tutaj.

Pionierską osobistością w tym zakresie jest wybitny specjalista w dziedzinie antropologii społecznej Mellville S. Herskovitz, profesor Northwestern University (Chicago), autor wielu prac zarówno o charakterze ogólnosystematycznym i podręcznikowym (*Economic Anthropology*, wyd. 2, 1952; *Man and His Works — The Science of Cultural Anthropology*, wyd. 1, 1948, wyd. 7, 1956, i inne), jak i studiów szczegółowych i monograficznych. Prof. Herskovitz, autor dwutomowego dzieła *Dahomey, An Ancient West African Kingdom* (1938) i innych studiów afrykańskich, jako wybitny znawca Afryki był niedawno jednym z bardzo rzadkich specjalistów amerykańskich w tej dziedzinie. Herskovitz zorganizował w 1948 r. ośrodek studiów afrykanistycznych na Northwestern University przy finansowej pomocy Fundacji Carnegiego. Był to pierwszy afrykanistyczny ośrodek uniwersytecki w Stanach Zjednoczonych; zakres zainteresowań tego ośrodka obejmował antropologię, ekonomię i socjotechnikę. W 1953 r. powstały ośrodki studiów afrykanistycznych na Boston University w Bostonie, Roosevelt University w Chicago, na murzyńskim Howard University w Waszyngtonie, D. C.; w trzy lata później podobne ośrodki powstały na Yale University (New Haven, Conn.), Johns Hopkins University (Baltimore, Md), Duquesne University (Pittsburgh, Pa); w 1960 r. ośrodek studiów afrykańskich powstał na University of California w Los Angeles i wreszcie w 1961 r. na Columbia University w Nowym Jorku. Za przykładem Columbia University poszedł University of Wisconsin (Madison, Wis.). Wymienione tutaj zostały tylko ośrodki poważniejsze, niektóre z nich jakkolwiek zupełnie młode, jak ośrodek na Columbia University lub na University of California w Los Angeles, rozwijają się gwałtownie. Bodźcem do ich rozwoju jest między innymi, jak w przypadku Columbia University, potrzeba przygotowania młodzieży amerykańskiej udającej się do pracy w Afryce w ramach akcji